

40/1967. (Ép. Ért. 1968. 3.) ÉVM számú utasítás a dolgozók egészsége és testi épsége védelmére.

41/1974. (HK 30.) MN PÜSZF számú utasítás a munkavédelmi hatósági jogkörök gyakorlásának rendjéről a néphadsereg beruházásainak tervezése és kivitelezése során.

Tájékoztató a munkavédelmi filmekről és kölcsönzésük lehetőségeiről

A munkavédelmi ellenőrzések és a munkavédelmi megbízottakkal történt beszélgetések során azt tapasztaltuk, hogy baleset-elhárítási és munkavédelmi filmeket a szükségesnél ritkábban mutatják be a személyi állománynak, pedig – a sorkatonai bevonulások, munkavédelmi és szakkiképzések, munkavédelmi napok alkalmával – nagyon hasznos lenne gyakrabban vetíteni ezeket.

A budapesti és vidéki filmbázisoktól jelenleg hét olyan film kölcsönözhető, amelyek az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség baleset-elhárítási és munkavédelmi osztályának megrendelésére készültek azzal a szándékkal, hogy a munkavédelmi oktatást, kiképzést megkönnyítsék és szemléletesebbé tegyék.

Mikor célszerű levetíteni ezeket a filmeket?

Tulajdonképpen számos olyan alkalmat lehet találni, amikor a sorállomány vagy polgári alkalmazottak előtt bemutatott film nemcsak fejleszti, bővíti a munkavédelmi ismereteket, hanem vitára is készíti a nézőket. Úgy tűnik, még nincs kihasználva kellően a filmnek az a sajátos adottsága, hogy szemléletesen közöl ismereteket.

Azok a munkavédelmi megbízottak, akik rendszeresen vetítik ezeket a munkavédelmi filmeket tudják, hogy az önállóan vagy foglalkozások kiegészítéseként levetített filmek milyen nagy segítséget adnak munkájukhoz. A filmvetítés nem igényel komoly előkészítést (tulajdonképpen csak a filmkölcsönzés módját kell megismerni), ezért aki egyszer elkezdi a filmet segédeszközként alkalmazni, minden bizonnyal maga is a rendszeres kölcsönzők táborába fog tartozni rövid időn belül. Ezt mutatják egyébként a filmbázisok nyilvántartó kartonjai is, a munkavédelmi filmeket egyes katonai szervezetek, vállalatok rendszeresen kölcsönzik, és hasznosítják a munkavédelmi agitációs-propaganda munkában.

A tapasztalatokat összefoglalva a munkavédelmi filmeket célszerű levetíteni

- sorkatonai bevonulások alkalmával;
- baleset-elhárítási és munkavédelmi oktatások, szakkiképzések során,
- munkavédelmi napok programjaként;
- megtörtént balesetek esettanulmányaihoz;
- munkavédelmi előadások kiegészítéseként;
- harcászati gyakorlatok előtt;
- játékfilmek vetítése előtt;
- több hasonló témájú munkavédelmi filmet önálló vetítésként.

A körzeti filmbázisok címeinek és a munkavédelmi filmek rövid tartalmának ismételt közlésével segíteni szeretnénk a munkavédelmi megbízottak munkáját; használják fel a filmeket agitációs munkájukban, színesebbé és eredményesebbé téve ezzel a munkavédelmi oktatást.

A vetítésekre havi műsortervet kell készíteni, és gondoskodni kell arról, hogy a filmeket a bemutatást megelőző hónap 25-ig írásban igényeljék (4 napos időtartamra) az illetékes körzeti filmbázisoktól.

A körzeti filmbázisok

1. sz. körzeti filmbázis:

MN Politikai Nevelőmunka Anyagi és Módszertani Központja
1441 Budapest VIII. ker.
Kerepesi út 29/b. (Pf: 182)
Körzet: Budapest, Pest és Nógrád megye.

2. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Központ
8003 Székesfehérvár
Malom utca 2. (Pf: 38)
Körzet: Fejér, Komárom és Győr-Sopron megye.

3. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Otthon
7401 Kaposvár
Április 4 utca 4. (Pf: 111)
Körzet: Somogy, Tolna megye.

4. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Otthon
6001 Kiskunfélegyháza
Kossuth Lajos utca 12.
Körzet: Bács-Kiskun és Csongrád megye.

5. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Otthon
3501 Miskolc
Szamuely u. 3-5. (Pf: 330)
Körzet: Heves és Szabolcs-Szatmár megye.

6. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Otthon
5001 Szolnok
Táncsics Mihály u. 5-9. (Pf: 96)
Körzer: Szolnok, Hajdú-Bihar és Békés megye.

7. sz. körzeti filmbázis:

MN Helyőrségi Művelődési Otthon
8901 Zalaegerszeg
Ady Endre u. 1. (Pf: 34)
Körzet: Zala, Vas és Veszprém megye.

A körzeti filmbázisoktól kölcsönözhető baleset-elhárítási és munkavédelmi filmek:

1. Röntgenfelvétel (Készült: 1975-ben, játsszási idő 25 perc)

A film egy valóságban megtörtént halálos áldozatokat is követelő tehergépkocsi-baleset dokumentuma. A kiképzőbázisra menetet végrehajtó gépkocsioszlop

egyik teherautója műszaki okból lemarad. A parancs szerint „önálló menettel” kell eljutni a kiképzőbázisra. Útközben – a gépkocsiparancsnok utasítására – többször is megállnak szeszes italt fogyasztani, majd egy ittas és gyakorlatlan katona veszi át a kormányt, aki túllépve a megengedett sebességet elveszti uralmát a kormány felett, és a teherautó az útmenti tóba borul. A film a szabálytalanságok sorozatának bemutatásával a tragédia valódi okait keresi, a balesetről a szereplők vallomásaival készíti „röntgenfelvételt”.

2. *Nem játékszer* (Készült: 1976-ban, játsszási idő 21 perc)

A film a hadseregben alkalmazott robbanóanyagok tárolásának, kezelésének és használatának baleset-elhárítási és életvédelmi szabályait, előírásait foglalja össze. Több olyan balesetet dolgoz fel, amely a robbanóanyagok szabálytalan használatának következményei. A tragédiák nagy része meggondolatlanságból, játékos könnyelműségből ered, – mindezek megelőzhetők ha a robbanóanyagokat rendeltetésüknek megfelelően alkalmazzák.

3. *Két nap élet* (Készült: 1976-ban, játsszási idő 21 perc)

A dokumentumfilm egy megtörtént, halálos végű motoros-baleset történetét mutatja be. A kétnapos szabadságra boldogan hazatérő katona motorkerékpárral látogatja meg ismerőseit, rokonait akikkel több helyen is szeszes italt fogyasztanak. A „csak egy féldeci”, „csak egy pohár bor” végül jellegzetes motorkerékpáros-tragédiába vezet: az ittas katona gyorsajtása végzetessé válik.

4. *Új környezetben I.* (Készült: 1977-ben, játsszási idő 25 perc)

A film célja bemutatni a katonai szolgálat ellátásával, a munkavégzéssel összefüggő leggyakoribb baleseti veszélyforrásokat, a balesetek megelőzésének módjait. A film a propaganda eszközeivel segít megértetni a bevonult katonákkal, hogy a biztonsági rendszabályok betartása, a jó közösségi szellem, az egymás iránt érzett felelősség, nélkülözhetetlen a saját és mások testi épségének, egészségének védelmében.

5. *Új környezetben II.* (Készült: 1978-ban, játsszási idő 20 perc)

A film egy riadóztatott alegység harcászati gyakorlatának baleseti veszélyforrásait, baleseti helyzeteket okozó helytelen magatartás-formáit és ezek megelőzési módjait mutatja be. Megismerhetjük a riadó utáni felkészülés biztonságos elvégzésének, a katonai menetoszlop közlekedésének biztonsági szabályait, a teher- és harcjárművel történő személyszállítás baleset-elhárítási előírásait, a gyakorlat helyére megérkezéskor szükséges tennivalókat, valamint a harcászati gyakorlat alatti baleset-elhárítási szabályokat és a pihenőidőben előforduló jellegzetes magatartási hibákat. A gyakorlaton használt gép- és harcjárművek, imitációs és pirotechnikai anyagok, kézi fegyverek, egyéni védőeszközök biztonságos használatára vonatkozó szabályokat is megtudhatjuk, ezenkívül a környezet védelmére is felhívja a figyelmet a film.

Jól foglalja össze a film célját a narrátor utolsó mondata: „A katonák erőpróbája a harcászati gyakorlat csak akkor eredményes, ha megfelelő intézkedésekkel, fegyelemmel és az előírások szigorú betartásával védjük biztonságunkat, életünket”.

6. *Ha megtörtént a baj...* (Készült: 1978-ban, játsszási idő 10 perc)

A film célja bemutatni a sérültek, vagy megbetegedett személyek, valamint katona- vagy munkatársaik, valamint a baleset-elhárítási és munkavédelmi meg-

bizottak feladatait a balesetet követően. Gyakorlati eligazítást kapunk a sérült vagy megbetegedett katonáknak, polgári alkalmazottaknak balesetükkel, egészségkárosodásukkal kapcsolatos teendőikhez, jogaik érvényesítéséhez, valamint az előljáróknak a gyors és helyes ügyintézéshez.

7. *Alattomos ellenségünk a zaj* (Készült: 1979-ben, játszási idő 18 perc)

A film tájékoztatást ad a hallás élettani folyamatáról, a halláskárosodás kialakulásának veszélyeiről és a zaj elleni védelem néphadseregi lehetőségeiről. Bemutatja a néphadseregben előforduló jellegzetes károsító zajhatásokat és az ellenük való védekezés módjait. A zajártalom okozta maradandó halláskárosodás gyógyítása mai tudásunk szerint nem lehetséges, ezért a megelőzésre kell nagy gondot fordítanunk. Ajánlott a munkavédelmi oktatás keretében mindazoknak bemutatni a filmet, akik nagy zajterhelésű szolgálati és munkahelyen dolgoznak.

A felsorolt filmeket tehát minden katonai szervezet térítésmentesen kölcsönözheti négy napra. Az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség baleset-elhárítási és munkavédelmi osztálya azonban rendelkezik olyan – (az OKBT és a KÖZDOK által készített) közlekedésbiztonsági filmekkel, amelyek a katonai szervezetek kéreására tartott előadások, közlekedésbiztonsági foglalkozások szemléltetésére alkalmasak. (Ezeket a filmeket vidéken minimális térítési díjért a helyi Közlekedésbiztonsági Tanácstól lehet kölcsönözni.)

A filmek rövid tartalma:

Budapest útjain I. Körút (színes, 15 perc)

Térképen és a forgalomban követhetjük végig a Nagykorút vonatvezetését, megismerhetjük főbb csatlakozási pontjainak, kereszteződésének forgalmi rendjét.

Budapest útjain II. Belváros (színes, 15 perc)

A főváros legforgalmasabb részének (V–VI., VII–VIII. kerület) forgalmi rendjét, csatlakozásait, veszélyes helyeit és útvonalait ismerhetjük meg a filmből.

Veszélyhelyzetek (fekete-fehér, 10 perc)

A film az autózás néhány jellemző baleseti veszélyét foglalja össze – (az országúti közlekedés és szabálytalan előzés, valamint a városi vezetés sajátos veszélyhelyzeteit) – de megoldást is mutat a balesetek elkerülésére. A városi autózásban az apróbb-nagyobb figyelmetlenségből eredő baleseti veszélyekre hívja fel a vezetők figyelmét (pl. követési távolság, gyalogosok felbukkanásának veszélye stb.).

Gyalogsként a közlekedésben (színes, 10 perc)

A filmben képzeletbeli bírósági tárgyalást láthatunk, ahol a Gyalogos mint felperes az Autós mint alperes szerepel. Kölcsönösen vádolják egymást, a közlekedésben elkövetett „bűnökért”, amelyek a másik fél meg nem értéséből, figyelmetlenségből, esetenként a közlekedési és udvariassági szabályok figyelmen kívül hagyásából erednek. A per végül kibéküléssel végződik, mindkét fél elismeri hibáit és ígéretet tesz jövőbeni felegyenesettebb viselkedésére.

Közlekedés (fekete-fehér, 15 perc)

A gépjárművezetők képzéséről, az oktatás színvonaláról láthatunk képsorokat, bemutatva az MHSZ, ATI, AUTOKULB és az OKBT ilyen irányú tevékenységét.

Piros-sárga-zöld (színes, 12 perc)

A forgalomirányító lámpák fajtáit, működési rendjüket, az egyes fényjelek

pontos értelmezését ismerteti a rövidfilm, bemutatva a gyalogosok és járművezetők helyes magatartását.

Gyógyszerekről autósoknak (színes, 6 perc)

Azokat a leggyakrabban előforduló eseteket veszi sorra a film, amikor a gépkocsivezető erős fájdalom- vagy idegcsillapítót kényszerül használni. Ismerteti a fejfájás, a fogfájás és a túlzott idegesség ellen szedett gyógyszerek káros hatását a gépjárművezetésre, valamint rövid összefoglalást ad a tiltott gyógyszerekről.

Közlekedő világ I. (fekete-fehér, 10 perc)

Görögország, (Athén) Csehszlovákia, Kuvait és az NDK közlekedési életéből láthatunk érdekességeket, jellegzetességeket.

Közlekedő világ IV. (fekete-fehér, 8 perc)

Budapest, Szolnok és Szeged forgalmáról, közlekedési érdekességeiről kapunk tájékoztatást. A film második részében a biztonsági öv használatáról, az övvel folytatott kísérleti összeütközések eredményeiről és a fényvisszaverő anyagból készült ruhák előnyeiről láthatunk képsorokat.

Vigyázat, sorompó! (színes, 11 perc)

A közút–vasút kereszteződések forgalmi biztosításának fajtáit, azok működésének fontosabb szabályait, az előforduló hibákat mutatja be a film. Láthatjuk a figyelmetlen vezetésből eredő következményeket és megtörtént balesetek elemzésével a jellemző szabálytalanságok következményeit.

Gépjárművek-évszakok: Vezetés ősszel (színes, 10 perc)

Az őszi gépjárművezetés sajátosságait ismerhetjük meg a filmből; láthatjuk milyen műszaki felkészítési (világítás, gumik, ablaktörő stb.) munkákat kell elvégezni és hogyan kell figyelembe venni az őszi időjárási és látási viszonyokat. A film képeket mutat a figyelmetlen vezetés következményeire is.

Gépjárművek-évszakok: Vezetés télen (színes, 12 perc)

A film bemutatja mit és hogyan kell előkészíteni a gépkocsik téli üzemmódra való átállítása során (fényszóróbeállítás, gumiabroncsok cseréje, nyomása) a vezetéstechnikai fogásokat, amellyel elkerülhető a gépkocsi megcsúszása. Megtudhatjuk miért csúszik meg a kocsis és mit kell tenni, ha elakadunk a bóban.

Nagyüzem az autóközlekedés biztonságáért (színes, 17 perc)

A film ismerteti az 1978 előtti háromévenkénti kötelező műszaki vizsga követelményeit, értékelési szempontjait a vizsgára felkészítés követelményeit. Megismerhetjük a műszaki gépek működését és megtudhatjuk a leggyakoribb hibákat.

ZIL vezetéstechnikája, I. fékezés (fekete-fehér, 8 perc)

A film ismerteti a ZIL tehergépkocsik fajtáit, ezek jellemző tulajdonságait – kiemelve az egykörös fékberendezés sajátosságait. Megismerhetjük a fékberendezések működési elvét, valamint a különböző útviszonyoknak megfelelő fékezési technikákat.

A felsorolt filmeket – amennyiben a helyi Közlekedésbiztonsági Tanácsoktól való kölcsönzés nehézségekbe ütközik – az MN Pénzügyi Szolgálat Főnökség baleset-elhárítási és munkavédelmi osztálya a katonai szervezetek kérésére rendelkezésre bocsátja önálló közlekedésbiztonsági foglalkozásokhoz.